

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

397

Hely

Idő

"1920"

Személy

Szerző:

Cím:

A pesti cigánysoron

Forrás:

Uj Nemzedék

Bp.
(Hely)

1920 III 23
(Idő)

(Köt. v. füz.) (C)

A pesti cigánysoron

Muzsikáló nyomor

A multkoriban félszemű Gyuri, a brácsás, tányérozás közben nem fogyott ki a panaszkodásból: „Hogy az Isten áldja meg a nagyságos urat, éhen pusztultunk mi, segísen már raftútk vagy legelőbb nézzen ki hozzánk, ha nem hiszi...” Nem mind nagyságos ur, akit a cigány annak titulál, de a cigánysorot sem tartja valami sokra a főzmondás. Milyen lehet hát a sóra, ha cigánylétre már Gyuri is panaszkodni kezd?

Valószínűleg igen kevesen tudják, mi sem tudtuk, a félszemű brácsás mondta, hogy merre van Pesten a cigánysor. A József-városban, annak is a legmélyén, a Madách-utcaiban. Végig cigányok lakják, de legtöbbje mégis a 20–22. számú ikerházban él egy rakáson. Egész cigány falu: hatszázötven muzsikusesalád, háromszáz purdéval.

A körénk gyülekezett rajkók kíséretében átépve a nyomor csatornáját: roppant udvar tárult elénk. Az udvar hátulja szinte elvész a páras füstben. Süt a nap, de a napfény is elbágyadt ebben a környezetben. Az udvar hemzseg a gyerektől, az udvar hátuljában szemétdomb, azon nyúltság a legtöbb, mint kukac a rothadt sajton. És végig egymás mellett az udvar kétoldalán és föl két emeleten száznál is több tömeglakás: a pesti cigánysor. Benyitunk az egyik földszinti ajtón. Málre nehézedő bűz, amikor megszoktuk, körülnézhetünk. Három bekezdő fordult prices, három lábóiban ágy, egy szék s egy kis téglával alátámasztott lakaréktűzhely; fölön a Jézus és a Mátyás Szűz olajnyomatás képe között hegedű szőpre akasztva, de a hegedűn nincsen hur, gazdája alsóruhában ott fekszik a leírhatatlanul piszkos szurdékon. Nincs ittken semmi festői, csak irgalmatlan szegénység.

— Nadrágot instálnék, nagyságos ur, — hangzik a sóhajtás. — Két éve fekszem én itt, inam sz-

ladi meg két évvel ezelőtt, azóta fekszem itt és nem mehetek ki, mert nincs felsőruhám; pedig ma süt a nap, éppen az ajtóm elé, — ha oda neheledek... vagy ha ő jönne közelebb, beljebb, de nem tud, a csatorna elfogja odafront a rapsugarait...

— Ki keres magára?

— Hatvanötszázötven ötlegapám és tizenegyen vagyunk. Tíz koronát keres az öreg napjára, egész este hegedül érte, más senki sem keres, a többi purdé. Az öcsém bögös, adósságba fogták le a bögőjét, azóta ő sem tud keresni.

Szemben vénséges vén cigányasszony lakik. Kéz-ből jósolni is elfelejtett már.

— Az éjjei is rányitja a bínat, szívbajos vagyok, könyörgöm. Ennám nem keres senki, ma adtam el a baltámat, annak az árából főzök most egy kis máltát. Ruhám sícsen nekem; a férjemet agyonlőtte egy rendőr, annak a kabátját hordom — és mutatja férje kabátján a golyóütötte lyukat. A szívbajos Lakatosné, ne tessék elfeledni, sok Lakatosné van itten...

Föln a második emeleten természetes cigányasszony könyököl ki az udvari folyosó korlátján. Szájában pipa tóg.

Végre hát egy hamisítatlan cigányasszony, piszkos és rongyos s nem felede még el az ősi virtust, meg a cigányszól, ha négy redves fal közé került is. Fölmegyünk hozzá; a pipában természetesen nincsen dohány, megtömjük neki.

— Isten adjon érte sokat, tekintetes ur...

Szampillanás alatt, mipt palkányok a csemegére, tömött sorban fognak bennünkél körül a különböző koru, de egyaránt éhes cigányasszonyok. Kérdősködésünkre valóságos szóözön felel; három ceruza se gyógyne, egyszerre sopánkodik, siránkozik, nyög; jajaát, káromkodik vajamennyi.

— Hajaj, mit értünk, fiatalur! Nem spanyol, meg a korola, — hanem az éhség!... Szédülünk az éhségtől... Én má még nem ettem... Én áldozni mehetnék a templomba, pedig már dél van... Az-

ltn fejlődjenek a kisdédek, az öregek élnének, ki lesz az utódjuk?... Ott is fekszik egy halott, meghalt az éjjele... Megölte az éhség!... Hanem azoknak az étkelő rangoknak, azoknak, gyeva rájga, azoknak bezog van, ók meg tudják nyomni egy pár koronával... A férjem tíz koronát keres, nekem tüdőbajom van... az én lányom is tüdőbajos... Ehol ez a kislány tizenhároméves, olyan mintha őt se volna, iskolába se jár, mindig beteg...

Előőitnak egy vénséges vén nénikét, olyan öreg, amilyen öreg csak cigányasszony lehet. Nem tudja hány éves. Még má ő sem evett.

— Ennám a jó Isten keres.

Nagy a panasza a házmesterre is. Hat koronákért osztogatja az élelmiszer jegyet, amire felhívjuk a kerületi liszbizottság figyelmét. Megszónt egy másik ványadt cigányasszony; az öregasszony az égrenyilóban lakik. Ilyen, menjünk be. Bemegyünk hozzá az égrenyilóba és unszolására kénytelenek vagyunk helyet foglalni. A körül szegénységet már leírjuk, a betegséget is. Tüdővész, szívbaj, maszakadt, egy halott, — minden lakásrak belege van. Fáraó népe itt Pesten kápusztulóban. A néniké cédulát tart elénk:

— Fiatalur, legyen olyan okos és mondja meg nekem: tüdőbeteg lettem én is, pénzem énnékem nincsen orvosra, a patikus azt mondta, csak szegénység bizonyítványért ad. Mire megkapom, beletelik két hét. Mi lenne voleni, ha az éjjele nagyhárten előőne értem az utolsó betegség?

Sopánkodni kezd, multkoriban itt járt a miniszter ur, de hát nem talált föl ide az égrenyilóba...

Szájából omlik a panaszkodás, elszípig, nem is veszi észre, amikor kiosonunk. A szobácskából, amelyben a halott fekszik, most egyszerre vékonyka cincogás hallatszik: átvette örökséget a kisdéd, mint a pipás néni nevezte. És összehuzzak magunkon a felöltöt, oda ne érjünk a feleke lépcsőház feléhoz; a skandináv villa hához, amelynek törött ablakain kétségbeejtő, utolsó nyomór muzsikál ki.